

POSTANOWIENIE

23 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 23 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku H.B.

z udziałem J.S., K.S., J.S.1, G.T. i A.T.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej H.B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 16 lutego 2023 r., II Ca 1223/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. obciąża wnioskodawcę kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym,

które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 16 lutego 2023 r. (sygn. akt II Ca 1223/22) pełnomocnik wnioskodawcy H.B. sformułował wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Uzasadniając ten wniosek – w części wstępnej – skarżący podniósł, że rozpoznanie apelacji w składzie jednego sędziego na podstawie art. 15zys¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19 nie było – jego zdaniem – uzasadnione sytuacją epidemiczną ani żadną inną wartością związaną z interesem publicznym, a tym samym stanowiło oczywiste i rażące naruszenie zasady kolegialności oraz prawa do sądu, w tym prawa do rozpoznania sprawy w dwóch instancjach przez prawidłowo obsadzony sąd. W ocenie skarżącego uchybienie to było na tyle oczywiste, że skarga kasacyjna powinna zostać uznana za oczywiście uzasadnioną.

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dotyczy wyłącznie uchybień o charakterze rażącym i elementarnym, których wystąpienie jest widoczne *prima facie*, tj. bez potrzeby pogłębionej analizy prawnej lub faktycznej. Dotyczy ona kwalifikowanych naruszeń przepisów prawa materialnego albo procesowego, zarzucanych sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu już nieobowiązującego, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonej normy w ustalonym stanie faktycznym. Chodzi zatem o sytuacje, w których zarzut sformułowany w skardze kasacyjnej przedstawia się jako oczywisty już na etapie lektury wniosku – poprzez jedną wyraźną i przekonującą tezę, pozwalającą stwierdzić wadliwość orzeczenia bez potrzeby sięgania do uzasadnienia skargi kasacyjnej czy akt sprawy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 17

grudnia 2019 r., IV CSK 307/19 oraz z 25 stycznia 2018 r., IV CSK 420/17). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać wywód prawny wykazujący – z odwołaniem się do stanowisk wyrażonych w orzecznictwie sądów czy też poglądów doktryny – że sąd drugiej instancji naruszył przepisy prawa w sposób oczywisty, a uchybienie to czyni skargę oczywiście uzasadnioną. Przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi nie należy doszukiwać się w uzasadnieniu samych podstaw kasacyjnych. Zakres kontroli przedsądu nie obejmuje merytorycznej analizy tych podstaw ani pogłębionego badania stanu faktycznego sprawy. Sąd Najwyższy nie rekonstruuje przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej na podstawie uzasadnienia podstaw kasacyjnych czy całości wywodów zawartych w piśmie procesowym (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19 oraz z 29 stycznia 2016 r., IV CSK 525/15).

Przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu argumentacja nie pozwala na jej przyjęcie na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma charakter wyjątkowy i dotyczy wyłącznie takich uchybień, których wadliwość jest dostrzegalna *prima facie*, bez potrzeby prowadzenia pogłębionej analizy prawnej. Tymczasem ocena zasadności zastosowania art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19 (tj. ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych - Dz.U. 2021, poz. 1090; dalej: „ustawa COVID-19”) wymaga analizy kontekstu normatywnego, charakteru tego przepisu jako regulacji szczególnej oraz zakresu kompetencji ustawodawcy w sytuacjach nadzwyczajnych. Kwestie te były przedmiotem rozbieżności w doktrynie i orzecznictwie, co samo w sobie wyklucza możliwość uznania, że ewentualne uchybienie miało charakter oczywisty. Skarżący twierdzi, że rozpoznanie apelacji w składzie jednego sędziego stanowiło oczywiste i rażące naruszenie zasady kolegialności oraz prawa do sądu. Twierdzenie to nie znajduje jednak potwierdzenia w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Uchwała składu siedmiu sędziów z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz. 104), której nadano moc zasady prawnej i w której stwierdzono, że rozpoznanie sprawy

cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19, skutkuje nieważnością, została podjęta już po wydaniu zaskarżonego orzeczenia i – jak Ow niej jednoznacznie wskazano – obowiązuje od dnia jej podjęcia, nie zaś wstecz. Sąd Najwyższy wyjaśnił przy tym, że brak tego ograniczenia byłby niepożądany ze społecznego punktu widzenia i prowadziłby do nadwyrężenia powagi władzy sądowniczej oraz wizerunku sądownictwa. Stanowisko to zostało następnie konsekwentnie potwierdzone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym wskazano, że rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji w składzie jednoosobowym przed 26 kwietnia 2023 r. nie może stanowić samoistnej podstawy nieważności postępowania (zob. m.in. wyroki z 20 marca 2024 r., II CSKP 2164/22, z 21 czerwca 2024 r., II CSKP 718/23 oraz postanowienia z 28 lipca 2023 r., I CSK 4249/22 i z 29 maja 2025 r., I CSK 346/24). Skarżący powołał się również na argumenty zawarte w uzasadnieniu orzeczenia Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2022 r., III PZP 4/22. Należy jednak dostrzec, że w tej sprawie nie wydano uchwały, a jedynie na podstawie art. 390 § 1 zdanie drugie k.p.c. przekazano zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego. W następstwie przekazania tego zagadnienia prawnego zapadła w dniu 26 kwietnia 2023 r. uchwała w składzie siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt III PZP 6/22. W niniejszej sprawie zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego zapadło 16 lutego 2023 r., a zatem ponad dwa miesiące przed datą podjęcia uchwały w sprawie III PZP 6/22. Okoliczność ta wyklucza możliwość uznania, że doszło do uchybienia o charakterze oczywistym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżący powołuje się również na szeroką krytykę doktrynalną oraz argumenty dotyczące aksjologicznej oceny regulacji COVID-19. Argumenty te – niezależnie od ich treści – nie przesądzają o oczywistości naruszenia prawa w konkretnej sprawie. Ocena zasadności zastosowania przepisu szczególnego wymaga analizy okoliczności faktycznych i prawnych, co wyklucza możliwość uznania skargi za oczywiście uzasadnioną. Nie można przyjąć, aby w dacie orzekania przez sąd drugiej instancji istniała jednoznaczna, powszechnie akceptowana wykładnia, która wykluczałaby możliwość rozpoznania apelacji w

składzie jednego sędziego, ani aby sąd drugiej instancji działał wbrew jednoznacznemu brzmieniu przepisu lub utrwalonej linii orzeczniczej. Zarzuty skargi kasacyjnej sprowadzają się w istocie do polemiki z oceną sądu odwoławczego oraz przedstawienia szerokich rozważań doktrynalnych i krytyki ustawodawcy, co nie spełnia kryterium oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestników A.T. i G.T. – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. z uwzględnieniem normy zawartej w art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., obciążając nimi wnioskodawcę, który przegrał sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[a.ł]